

Besluit

Ons kenmerk : ACM/UIT/674751
Zaaknummer : ACM/25/197647
Datum : **27 maart 2026**

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 5.4 van de Energiewet over de klacht van Eneco Wind B.V. dat Stedin Netbeheer B.V. in strijd handelt met de Elektriciteitswet 1998 door Eneco Wind B.V. te verzoeken de economische eigendom voor de door Eneco Wind B.V. aangelegde verbinding en beveiligingsvoorzieningen om niet over te dragen en de leg- en ligrechten (mede) op naam van Stedin Netbeheer B.V. te stellen.

1. Verloop van de procedure

1. Op 31 juli 2025 heeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) een klacht als bedoeld in artikel 5.4 van de Energiewet¹ ontvangen van Eneco Wind B.V. (hierna: Eneco Wind). Het betreft een geschil met netbeheerder Stedin Netbeheer B.V. (hierna: Stedin).
2. Stedin heeft een schriftelijke zienswijze op de klacht ingediend. Deze is op 22 september 2025 door de ACM ontvangen.
3. Op 6 januari 2025 heeft de ACM partijen gevraagd nadere informatie te verstrekken. Op 19 januari 2026 heeft de ACM de gevraagde informatie van Stedin ontvangen. Op 20 januari 2026 heeft de ACM de gevraagde informatie van Eneco Wind ontvangen.
4. Op 28 januari 2026 is er op het kantoor van de ACM in Den Haag een hoorzitting geweest, waarvan het verslag met partijen is gedeeld.

2. Het geschil

5. In dit geschil staan de volgende twee vragen centraal. Ten eerste de vraag of Stedin in strijd handelt met artikel 10a van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet) door Eneco Wind te verzoeken de economische eigendom van de door Eneco Wind aangelegde verbinding en beveiligingsvoorzieningen 'om niet'² aan Stedin over te dragen. Ten tweede de vraag of Stedin in strijd handelt met artikel 16c, vierde lid, van de E-wet door als voorwaarde te stellen dat Eneco Wind de verkregen leg- en ligrechten voor de hiervoor bedoelde voorzieningen (mede) op naam van Stedin stelt.

3. Feiten

6. Op grond van de door partijen aangeleverde stukken en hetgeen op de hoorzitting naar voren is gebracht stelt de ACM de volgende feiten en omstandigheden vast.
7. Eneco Wind wil samen met Westerscheldewind B.V. een windpark (ZE-BRA) van 80 MW realiseren. Voor de ontwikkeling hiervan heeft Eneco Wind Stedin verzocht om een offerte voor de realisatie van een netaansluitpunt van 80 MVA (hierna: de knip) op het station Rilland. De verbinding en de beveiligingsvoorzieningen wil Eneco Wind op grond van artikel 16c, eerste lid, van de E-wet in eigen beheer (laten) aanleggen, in verband met het behouden van de controle over de uitvoering en planning van de werkzaamheden en het realiseren van kostenvoordelen.
8. Stedin heeft op 18 oktober 2023 een offerte uitgebracht voor de realisatie van de knip. Bij de offerte is een overeenkomst gevoegd met verschillende voorwaarden; de "Overeenkomst inzake het realiseren 21 kV aansluiting t.b.v. Windpark ZE-BRA Eneco op basis van artikel 16c" (hierna: de Artikel 16c-overeenkomst). Voor dit geschil zijn twee voorwaarden uit die overeenkomst relevant. De eerste voorwaarde is dat Eneco Wind de economische eigendom van de door haar aangelegde verbinding en beveiligingsvoorzieningen om niet dient over te dragen aan Stedin. De tweede voorwaarde is dat Eneco Wind de vergunningen en overige rechten moet aanvragen en (mede) op naam van Stedin moet stellen en, met betrekking tot de ligrechten, een opstalrecht vestigt met een vruchtgebruik op naam van Stedin en voorzien van kwalitatieve verplichtingen (in dit besluit

¹ Per 1 januari 2026 is de Energiewet van kracht. Waar voorheen artikel 51 van de Elektriciteitswet 1998 als grondslag gold, is dat nu artikel 5.4 van de Energiewet.

² Kosteloos.

gezamenlijk aangeduid als: leg- en ligrechten) op naam van Stedin als economische eigenaar van de aansluiting.

9. Eneco Wind heeft op 20 november 2023 aan Stedin laten weten niet akkoord te gaan met de voorwaarde dat de economische eigendom van de aangelegde verbinding en beveiligingsvoorzieningen om niet dient te worden overgedragen aan Stedin. Ook heeft Eneco Wind laten weten dat zij alle betrokken leg- en ligrechten wenst te behouden.
10. Stedin heeft in reactie hierop haar standpunt bevestigd dat de economische eigendom om niet over moet worden gedragen en dat de tenaamstelling op Stedin van de leg- en ligrechten noodzakelijk is voor de veilige en onbelemmerde uitvoering van haar wettelijke taken.
11. Nadat Eneco Wind de offerte, met daarbij gevoegd de Artikel 16c-overeenkomst, onder voorbehoud heeft getekend en haar bezwaren heeft herhaald, zijn partijen overeengekomen dat zij de kwestie(s) waarover zij het niet met elkaar eens zijn in het kader van een geschilprocedure aan de ACM zullen voorleggen en dat de offerte – voor zover hiertoe aanleiding zal zijn – in lijn met de uitkomst van de geschilprocedure zal worden aangepast.

4. Standpunten van partijen

4.1. Eneco Wind

12. Eneco Wind heeft – kort samengevat – in de stukken en op de hoorzitting het volgende naar voren gebracht.

Financiële vergoeding voor de overdracht van de economische eigendom

13. Volgens Eneco Wind handelt Stedin in strijd met artikel 10a van de E-wet door de voorwaarde te stellen dat Eneco Wind de economische eigendom van de door haar op grond van artikel 16c, eerste lid, van de E-wet aangelegde verbinding en beveiligingsvoorzieningen om niet dient over te dragen aan Stedin.
14. Eneco Wind verwijst in dit verband naar het geschilbesluit Zonnepark Bergweg – Enexis³ waaruit volgens haar volgt dat een netbeheerder op grond van artikel 10a, eerste lid, van de E-wet moet beschikken over de economische eigendom van een door de afnemer in eigen beheer, op grond van artikel 16c, eerste lid, van de E-wet, aangelegde aansluiting. Volgens Eneco Wind is de zelf aan te leggen verbinding en beveiligingsvoorzieningen onderdeel van de aansluiting op het 'net' zoals bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder i, en artikel 10a van de E-wet. Daarom is artikel 10a, derde lid, van de E-wet ook in deze situatie van toepassing en moet Stedin voor overdracht van de economische eigendom van de verbinding en beveiligingsvoorzieningen een passende financiële vergoeding betalen. Uit de wetsgeschiedenis van artikel 10a van de E-wet blijkt dat dit artikel moet worden gelezen en uitgelegd in samenhang met artikel 14 van de Grondwet en artikel 1 van het EVRM-Protocol, aldus Eneco Wind. Daaruit volgt volgens Eneco Wind dat zij alleen verplicht is om de economische eigendom van de verbinding en beveiligingsvoorzieningen over te dragen, voor zover Stedin daarvoor een financiële vergoeding betaalt.
15. Eneco Wind stelt overigens dat natrekking hier niet aan de orde is. De aansluiting, die volgens Eneco Wind een zelfstandig (deel)net betreft, kan volgens Eneco Wind juridisch worden afgescheiden van het net waarmee zij is gekoppeld. Daarmee behoudt degene die de aansluiting heeft aangelegd de eigendom van deze aansluiting, aldus Eneco Wind.

³ Besluit van de ACM van 2 maart 2022 met kenmerk ACM/UIT/576538.

Overdracht van de leg- en ligrechten

16. Eneco Wind stelt verder dat Stedin in strijd met de E-wet handelt, door de benodigde instemming met het in eigen beheer aanleggen van de verbinding en beveiliging, zoals bedoeld in artikel 16c, vierde lid, van de E-wet, afhankelijk te stellen van de overdracht van de leg- en ligrechten. Een dergelijke instemming van Stedin mag volgens Eneco Wind uitsluitend worden onthouden indien de veiligheid en betrouwbaarheid van haar net in gevaar komt. Deze voorwaarden mogen niet verder gaan dan strikt noodzakelijk om de veiligheid en betrouwbaarheid van het net te waarborgen.
17. Volgens Eneco Wind is de overdracht van de leg- en ligrechten niet noodzakelijk voor de uitvoering van de wettelijke netbeheerstaken. Met de verplichtingen uit de artikelen 2.11 en 2.36 van de Netcode elektriciteit (hierna: de Netcode⁴) wordt de toegankelijkheid van de door Eneco Wind aan te leggen verbinding en beveiligingsvoorzieningen voor Stedin al gewaarborgd. Eneco Wind moet de toegang daartoe op grond van deze artikelen immers waarborgen. Bovendien heeft Stedin, nu zij geen juridische eigenaar wordt van de verbinding en de beveiligingsvoorzieningen, geen verdedigbaar belang om de leg- en ligrechten op haar naam te stellen.
18. Overdracht van leg- en ligrechten is volgens Eneco Wind niet van belang voor het waarborgen van de veiligheid en betrouwbaarheid van de aansluiting als bedoeld in artikel 16c, vierde lid, van de E-wet en artikel 2.39 van de Netcode. Stedin kan haar instemming op grond van artikel 16c, vierde lid, van de E-wet dan ook niet onthouden op basis van de weigering van Eneco Wind om de leg- en ligrechten aan Stedin over te dragen, aldus Eneco Wind.

4.2. Stedin

19. Stedin heeft – kort samengevat – in de stukken en op de zitting het volgende naar voren gebracht.

Geen financiële vergoeding voor de overdracht van de economische eigendom

20. Stedin stelt ten eerste dat een aansluiting die Eneco Wind zelf aanlegt op grond van artikel 16c van de E-wet op grond van het civiele recht door natrekking en van rechtswege eigendom wordt van Stedin. Stedin wijst er, onder verwijzing naar het geschilbesluit Zonnepark Bergweg en Enexis⁵, op dat de ACM zich niet uitlaat over natrekking, omdat die vraag aan de civiele rechter is.
21. Stedin stelt verder dat de ACM niet bevoegd is zich uit te laten over de gestelde strijd met artikel 14 van de Grondwet en artikel 1 van het EVRM-Protocol en betoogt dat ook een inhoudelijk beroep op deze artikelen niet kan slagen.
22. Daarnaast ziet artikel 10a, derde lid, van de E-wet volgens Stedin niet op de overdracht van de economische eigendom van een individuele aansluiting die op grond van artikel 16c van de E-wet door de aangeslotene zelf is gerealiseerd. Stedin betoogt daarbij dat een aansluiting geen apart net vormt, maar een onderdeel is hiervan. Artikel 10a van de E-wet ziet uitsluitend op overdracht van netten, in het kader van een aanwijzing in de zin van artikel 10, negende lid, van de E-wet. Bovendien is of wordt Eneco Wind volgens Stedin ook nooit eigenaar van de aansluiting. Eneco Wind realiseert alleen de verbinding en de beveiligingsvoorzieningen, maar een aansluiting komt juridisch pas tot stand op het moment dat de verbinding en beveiliging fysiek zijn gekoppeld, via de knip, aan het net van Stedin. De eigendom van de aansluiting, dat onderdeel is van het net, komt vanaf het moment van fysieke koppeling van rechtswege bij Stedin te rusten, aldus Stedin.
23. Volgens Stedin is artikel 10a, derde lid, van de E-wet bedoeld om de overdragende neteigenaar compensatie voor exploitatie-inkomsten te bieden die de neteigenaar niet langer zal krijgen na de overdracht van zijn net. Stedin stelt dat er in dit geval echter geen sprake is van gederfde exploitatie-

⁴ Voor de volledigheid merkt de ACM op dat de Netcode naar aanleiding van de per 1 januari 2026 ingetreden Energiewet thans is aangepast naar de Systeemcode elektriciteit 2026.

⁵ Besluit van de ACM van 2 maart 2022 met kenmerk ACM/UIT/576538.

opbrengsten voor de afnemer. Eneco Wind is juist aansluit- en transporttarieven verschuldigd aan Stedin, die exclusief is aangewezen om het beheer van de aansluiting uit te voeren, aldus Stedin.

24. Stedin stelt dat een vergoeding voor de economische eigendom van een zelf gerealiseerde aansluiting, zoals bedoeld in artikel 16c van de E-wet, niet bestaat, gelet op de gesloten tariefreguleringssystematiek. Artikel 16c van de E-wet is bedoeld om via marktwerking een doelmatige en kostenefficiënte aansluiting te realiseren. Een vergoeding van de kosten van het aanleggen van die aansluiting zou een oneigenlijk voordeel en een ongelijke behandeling opleveren ten opzichte van afnemers die via de reguliere weg een aansluiting verkrijgen en daarvoor een eenmalige aansluitvergoeding betalen. Het zelf aanleggen van een aansluiting op grond van artikel 16c van de E-wet is niet bedoeld om een aansluiting om niet, of voor veel minder dan de kostprijs, te verkrijgen. De kosten van deze aansluiting komen dan via de regulering voor rekening van alle andere aangesloten. Dat is volgens Stedin in strijd met het regulatoire stelsel en het kostenveroorzakingsbeginsel, en is discriminatoir. Bovendien zou het socialiseren van deze kosten volgens Stedin een onrechtmatige kruissubsidiering opleveren.

(Mede) op naam stellen van de leg- en ligrechten

25. Stedin stelt ten eerste dat er, anders dan Eneco Wind stelt, geen sprake is van een overdracht van leg- en ligrechten. Uit de voorwaarden zoals opgenomen in de Artikel 16c-overeenkomst volgt namelijk dat alle benodigde rechten, waaronder leg- en ligrechten, mede op naam van Stedin dienen te worden aangevraagd. Daarmee is Stedin vanaf het begin rechthebbende en is er geen sprake van een verkrijging van de rechten via overdracht, aldus Stedin.
26. Volgens Stedin is de ACM overigens niet bevoegd te oordelen over dit klachtonderdeel, omdat leg- en ligrechten niet zijn geregeld in de E-wet. Hierdoor resteert volgens Stedin in dit geschil uitsluitend de vraag of de artikelen 10a en 16c van de E-wet zich verzetten tegen de eis van Stedin om deze rechten mede op haar naam te doen stellen, wat volgens Stedin niet het geval is. De contractsvrijheid, die beperkt wordt door de grenzen van de redelijk- en billijkheid, is hier van toepassing. Omdat dit een civielrechtelijke kwestie is, ligt de bevoegdheid om hierover te oordelen volgens Stedin uitsluitend bij de civiele rechter.
27. Voor zover de ACM dit klachtonderdeel wel inhoudelijk beoordeelt, stelt Stedin dat zij enkel op een goede manier uitvoering kan geven aan haar wettelijke taken indien zij verzekerd is van de leg- en ligrechten van de door haar beheerde activa. Zij stelt hiertoe dat indien zij niet beschikt over de leg- en ligrechten:
- i) dit zal leiden tot activa die waardeloos zijn voor de aantrekking van financiering. Die hogere kosten van financiering laten zich vertalen in hogere tarieven voor afnemers;
 - ii) zij reguliere beheersdaden, zoals reparatiewerkzaamheden, niet zomaar kan uitvoeren, maar hiervoor toestemming moet vragen aan de betrokken grondeigenaar;
 - iii) zij grote moeite moet doen om schade aan de kabel als gevolg van activiteiten van de grondeigenaar op die veroorzaker te verhalen, hetgeen verminderde verhaalsmogelijkheden en een groter (financieel) risico voor Stedin met zich meebrengt;
 - iv) zij de grondeigenaar niet kan binden aan de bepalingen in de Netcode, omdat deze enkel gelden tussen haar en Eneco Wind. Om verzekerd te zijn van toegang tot de aansluiting en de mogelijkheid om de beheerstaken uit te oefenen, volstaat de Netcode niet en zijn de leg- en ligrechten noodzakelijk.
28. Volgens Stedin zijn de leg- en ligrechten dus noodzakelijk om de ligging van de activa op, in of boven de grond van een derde juridisch te borgen, inclusief bescherming en rechtszekerheid. Het beschikken over de leg- en ligrechten zijn dan ook een noodzakelijke voorwaarde voor een veilige en betrouwbare netinpassing. Daarom is de door haar opgenomen voorwaarde op dit punt redelijk en in lijn met artikel 16c, vierde lid, van de E-wet.

5. Beoordeling van het geschil

29. Hierna zal de ACM eerst ingaan op haar bevoegdheid om op deze klacht te beslissen. Vervolgens zal de ACM overgaan tot de inhoudelijke beoordeling van de klacht.

5.1. De bevoegdheid tot geschilbeslechting

30. Een partij die een geschil heeft met de netbeheerder over de wijze waarop de netbeheerder zijn taken en bevoegdheden op grond van de Energiewet (voorheen: E-wet) uitoefent of aan zijn verplichtingen op grond van de Energiewet (voorheen: E-wet) voldoet, kan op grond van artikel 5.4 van de Energiewet een klacht indienen bij de ACM.
31. Tussen partijen bestaat discussie over de vraag of er sprake is van natrekking van de door Eneco Wind aan te leggen verbinding en beveiligingsvoorzieningen. De ACM kan die vraag op grond van de Energiewet niet beantwoorden. Niet de ACM, maar de civiele rechter is daartoe bevoegd.⁶
32. De ACM is wel bevoegd de handelswijze van Stedin te toetsen aan de Energiewet (voorheen: E-wet), voor zover het gaat om de taken en bevoegdheden die hieruit volgen. De ACM kan daarom in dit geschil wel oordelen over de vraag of Stedin in strijd handelt met artikel 10a van de E-wet door Eneco Wind te verzoeken de economische eigendom van de door Eneco Wind aangelegde verbinding en beveiligingsvoorzieningen om niet aan Stedin over te dragen en over de vraag of Stedin in strijd handelt met artikel 16c, vierde lid, van de E-wet door als voorwaarde te stellen dat Eneco Wind de verkregen leg- en ligrechten voor de hiervoor bedoelde voorzieningen (mede) op naam stelt van Stedin. Die vragen zal de ACM in de volgende paragraaf beantwoorden.

5.2. Inhoudelijke beoordeling van de aanvraag

Geen basis voor vergoeding voor zelf aan te leggen verbinding en beveiligingsvoorzieningen

33. In beginsel heeft de netbeheerder, op grond van artikel 16, eerste lid, onder e, en artikel 23 van de E-wet, tot taak om derden te voorzien van een aansluiting op het net. In afwijking daarvan kan een afnemer die een aansluiting op het net wenst met een aansluitwaarde groter dan 10 MVA op grond van artikel 16c, eerste lid, van de E-wet een openbare aanbesteding voor de aansluitingswerkzaamheden uitschrijven en daarmee de aansluitingswerkzaamheden zelf (laten) realiseren. Alle bedrijven die voldoende kennis, deskundigheid en ervaring hebben – waaronder ook de netbeheerders – kunnen zich inschrijven op de aanbesteding. Deze uitzondering op de aansluittaak van de netbeheerder is bedoeld om een marktconforme prijs voor het maken van een aansluiting te bevorderen en daarmee bij te dragen aan een doelmatige, kosteneffectieve energievoorziening.⁷
34. Als een afnemer op grond van artikel 16c van de E-wet zelf een aansluiting laat aanleggen, dan hoeft die afnemer, op grond van artikel 2.1.6 van de Tarievenscode Elektriciteit (hierna: de Tarievenscode), geen aansluittarief aan de netbeheerder te betalen. Wel moet de afnemer een vergoeding betalen voor de taken die de netbeheerder nog moet uitvoeren rondom de aansluitingswerkzaamheden. Deze taken worden vermeld in de overeenkomst bedoeld in artikel 2.39 van de Netcode, die de afnemer en de netbeheerder sluiten ten aanzien van de aansluitingswerkzaamheden die de afnemer via een openbare aanbesteding laat uitvoeren.
35. De ACM stelt vast dat in artikel 16c van de E-wet geen vergoeding is voorzien die de netbeheerder aan de afnemer moet betalen voor het zelf (laten) uitvoeren van aansluitingswerkzaamheden. Een vergoeding voor het aanleggen van de aansluiting past ook niet binnen het gesloten tariefstelsel waarin een afnemer betaalt voor een aansluiting. Bij het zelf (laten) aanleggen van een aansluiting, betaalt de

⁶ Zie ook het besluit van de ACM van 2 maart 2022 met kenmerk ACM/UIT/576538, rnr. 63 (Zonnepark Bergweg – Enexis).

⁷ Kamerstukken II 2003-2004, nr. 28782, nr. 13.

afnemer de kosten daarvoor dan ook zelf, in plaats van het betalen van een aansluittarief aan de netbeheerder, zoals in het vorige randnummer bedoeld.

36. Artikel 16c van de E-wet biedt een uitzondering op de aansluitplicht van de netbeheerder en biedt de afnemer de mogelijkheid om zelf de aansluitingswerkzaamheden uit te (laten) voeren. Het artikel bepaalt niet dat de afnemer die bepaalde aansluitingswerkzaamheden uitvoert, ook de eigendom krijgt over hetgeen hij zelf aanlegt. Integendeel, artikel 10a van de E-wet bepaalt dat de netbeheerder dient te beschikken over de economische eigendom van het net. Volgens de jurisprudentie zijn aansluitingen onderdeel van het net.⁸ Hoewel Eneco Wind dus zelf bepaalde aansluitingswerkzaamheden uitvoert en daarmee een verbinding en beveiligingsvoorzieningen realiseert, moet Stedin volgens artikel 10a, eerste lid, van de E-wet wel over de economische eigendom van het net, en daarmee de aansluiting en dus de verbinding en beveiligingsvoorzieningen, beschikken.
37. Artikel 16c van de E-wet voorziet niet in een vergoeding voor de kosten van het aanleggen van de verbinding en beveiligingsvoorzieningen en er wordt in dat artikel ook geen link gemaakt met de vergoeding bedoeld in artikel 10a, derde lid, van de E-wet of anderszins een vergoeding in de wet. Artikel 10a, derde lid, van de E-wet voorziet wel in een 'tegenprestatie', maar dat artikellid is bedoeld voor de situatie als bedoeld in artikel 10, negende lid, van de E-wet, waarbij de economische eigendom van een net moet worden overgedragen aan de aangewezen netbeheerder. Deze tegenprestatie ziet op het vergoeden van de waarde van de exploitatie-opbrengsten van het net aan degene aan wie een net toebehoort op het moment dat de economische eigendom van dat net, op basis van artikel 10a, tweede lid, van de E-wet wordt overgedragen aan de aangewezen netbeheerder. Van een situatie als bedoeld in artikel 10, negende lid, van de E-wet is in dit geschil geen sprake. Er doet zich namelijk geen situatie voor waarin een netbeheerder wordt aangewezen voor het beheer van een net. Dat heeft Eneco Wind noch gesteld, noch aannemelijk gemaakt. Nu er geen sprake is van een situatie als bedoeld in artikel 10, negende lid, van de E-wet kan er naar het oordeel van de ACM in dit geschil ook geen sprake zijn van een tegenprestatie als bedoeld in artikel 10a, derde lid, van de E-wet en biedt dit artikel(lid) ook geen basis voor de door Eneco Wind gewenste vergoeding.
38. De verwijzing van Eneco Wind naar het geschilbesluit Zonnepark Bergweg – Enexis maakt dit oordeel niet anders. In dat besluit oordeelde de ACM op grond van artikel 10a van de E-wet en vaststaande jurisprudentie⁹ dat een netbeheerder over de economische eigendom van een net dient te beschikken en dat – gelet op de omstandigheid dat aansluitingen onderdeel zijn van het net – dit ertoe leidt dat een netbeheerder ook over de economische eigendom van een aansluiting dient te beschikken. De ACM concludeerde hierbij dat het door een netbeheerder beschikken over de juridische eigendom van een aansluiting niet op grond van de E-wet is vereist. Voor zover Eneco Wind hieruit afleidt dat er een vergoeding is verschuldigd bij de economische overdracht van een verbinding en beveiligingsvoorzieningen, kan de ACM dit niet volgen. Uit het voornoemde geschilbesluit volgt namelijk niet dat voor de overdracht van een aansluiting en dus een verbinding en beveiligingsvoorzieningen een vergoeding is verschuldigd. De ACM heeft een dergelijk oordeel ook niet beoogd.
39. De ACM ziet ook geen andere basis in de E-wet voor de door Eneco Wind gewenste vergoeding en concludeert dat de klacht van Eneco Wind op dit punt ongegrond is.

Stedin mag van Eneco Wind verlangen dat zij de leg- en ligrechten (mede) op haar naam stelt

40. De ACM merkt allereerst op dat de ACM de stelling van Eneco Wind niet volgt dat er sprake is van een verplichte *overdracht* van leg- en ligrechten aan Stedin. Uit de Artikel 16c-overeenkomst tussen Eneco Wind en Stedin volgt namelijk dat Eneco Wind de vergunningen en overige rechten moet aanvragen en (mede) op naam van Stedin moet stellen. Met betrekking tot de ligrechten volgt hieruit dat Eneco Wind

⁸ Zie bijvoorbeeld de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven van 24 september 2014, ECLI:NL:CBB:2014:370, r.o. 5.1 en zie ook het besluit van de ACM van 2 maart 2022 met kenmerk ACM/UIT/576538, rnr. 59.

⁹ De ACM verwijst in dat verband naar de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven van 24 september 2014, ECLI:NL:CBB:2014:370 r.o. 5.1.

een opstalrecht dient te vestigen met een vruchtgebruik op naam van Stedin en voorzien van kwalitatieve verplichtingen. De ACM stelt daarom vast dat de vraag of het verplicht stellen van de *overdracht* van de leg- en ligrechten binnen de reikwijdte van artikel 16c, vierde lid, van de E-wet valt, buiten beschouwing kan worden gelaten.

41. Voor zover Eneco Wind door Stedin in de overeenkomst wordt verzocht om de leg- en ligrechten (mede) op naam te stellen van Stedin, oordeelt de ACM dat die voorwaarde in lijn is met artikel 16c, vierde lid, van de E-wet. De ACM licht dit hieronder toe.
42. Artikel 16c, vierde lid, van de E-wet bepaalt dat de afnemer die op basis van artikel 16c, eerste lid, van de E-wet een openbare aanbesteding voor aansluitingswerkzaamheden wil uitschrijven, de netbeheerder verzoekt om instemming met het realiseren van die werkzaamheden. De netbeheerder mag die instemming alleen onthouden indien daarmee de betrouwbaarheid van het door hem beheerde net niet langer kan worden gewaarborgd. In de overeenkomst tussen Eneco Wind en Stedin, heeft Stedin de voorwaarde gesteld dat Eneco Wind de leg- en ligrechten (mede) op naam stelt van Stedin. De ACM begrijpt het standpunt van Stedin zo dat zij haar instemming zoals bedoeld in artikel 16c, vierde lid, van de E-wet niet wil geven, zonder dat Eneco Wind voldoet aan de hiervoor genoemde voorwaarde.
43. Om (onder andere) de veiligheid en betrouwbaarheid van het net te waarborgen en het net in werking te hebben en te onderhouden, zoals Stedin tot taak heeft, stelt de ACM vast dat het niet onredelijk is dat Stedin de voorwaarde stelt om de leg- en ligrechten (mede) op haar naam te stellen. Hoewel de aangeslotene op basis van de Netcode al verplicht is om de aansluiting goed bereikbaar te houden, wordt daarmee niet gewaarborgd dat Stedin te allen tijde volledig toegang heeft tot de door Eneco Wind aan te leggen verbinding en beveiligingsvoorzieningen. De Netcode richt zich immers tot de netbeheerder en de aangeslotene en is niet bindend voor derden, zoals een grondeigenaar, terwijl Stedin mogelijk wel met derden te maken krijgt bij het beheer van de verbinding en beveiligingsvoorzieningen. Wat betreft de verwijzing van Eneco Wind naar artikelen 2.11 en 2.36 van de Netcode, stelt de ACM daarom vast dat de daaruit voortvloeiende verplichtingen op zichzelf niet voldoende zijn voor Stedin om de betrouwbaarheid van het door haar beheerde net te waarborgen, zoals bedoeld in artikel 16c, vierde lid, van de E-wet.
44. De ACM oordeelt gelet op het voorgaande dat het voor Stedin noodzakelijk is voor het waarborgen van de betrouwbaarheid van het door haar beheerde net, om de leg- en ligrechten ten aanzien van de verbinding en de beveiligingsvoorzieningen (mede) op haar naam te stellen. Stedin heeft hiermee in lijn gehandeld met artikel 16c, vierde lid, van de E-wet.
45. Gelet op het voorgaande is de klacht van Eneco Wind op dit onderdeel ongegrond.

6. Dictum

46. De Autoriteit Consument en Markt verklaart de klacht van Eneco Wind B.V. tegen Stedin Netbeheer B.V. ongegrond.

Den Haag,

Datum: **27 maart 2026**

De Autoriteit Consument en Markt,
namens deze:

M.O. Kanhai
Teammanager Directie Toezicht Energie

Als u belanghebbende bent, kunt u beroep instellen tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde beroepschrift naar het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA 's-Gravenhage. Dit moet u doen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. Meer informatie over de beroepsprocedure vindt u op www.rechtspraak.nl.

Bijlage – Wettelijk kader

Artikel 1, eerste lid, onderdelen b, c en i, van de E-wet bepalen:

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

[...]

b. aansluiting: één of meer verbindingen tussen een net en een onroerende zaak als bedoeld in artikel 16, onderdelen a tot en met e, van de Wet waardering onroerende zaken, waaronder begrepen één of meer verbindingen tussen een net dat wordt beheerd door een netbeheerder en een net dat beheerd wordt door een ander dan die netbeheerder en tussen het net op zee en een windpark op zee;

c. afnemer: een ieder, met uitzondering van de netbeheerder van het net op zee, die beschikt over een aansluiting op een net;

[...]

i. net: één of meer verbindingen voor het transport van elektriciteit en de daarmee verbonden transformator-, schakel-, verdeel- en onderstations en andere hulpmiddelen, behoudens voor zover deze verbinding en hulpmiddelen onderdeel uitmaken van de directe lijn of liggen binnen de installatie van een producent of van een afnemer;

[...]

Artikel 10, negende lid, van de E-wet bepaalt:

9. Degene aan wie een ander net toebehoort dan het landelijk hoogspanningsnet of een landsgrensoverschrijdend net, wijst voor het beheer van dat net een of meer naamloze of besloten vennootschappen als netbeheerder aan.

Artikel 10a, eerste, tweede en derde lid van de E-wet bepalen:

1. De netbeheerder beschikt over de economische eigendom van het door hem beheerde net.

2. Bij gelegenheid van een aanwijzing als bedoeld in artikel 10, negende lid, vindt voor zover nodig overdracht van de economische eigendom aan de aangewezen netbeheerder plaats.

3. De overdracht geschiedt tegen verrichting van een tegenprestatie waarvan de waarde ten hoogste de opbrengst vertegenwoordigt van de exploitatie van het net, zoals deze op basis van algemene bedrijfseconomische uitgangspunten kan worden afgeleid van de door de Autoriteit Consument en Markt in de daaraan voorafgaande periode van vijf jaar vastgestelde tarieven met betrekking tot het netbeheer. Deze tegenprestatie kan zowel bestaan uit een periodieke uitkering als uit een contant bedrag ineens.

[...]

Artikel 16c, eerste en vierde lid, van de E-wet bepalen:

1. In afwijking van artikel 16, eerste lid, onderdeel e, kan een afnemer die een aansluiting op het net wenst met een aansluitwaarde groter dan 10 MVA met uitzondering van een aansluiting op het net op zee een openbare aanbesteding van de aansluitingswerkzaamheden uitschrijven.

[...]

4. De afnemer die het verzoek, bedoeld in het eerste lid, doet, verzoekt de netbeheerder die het net beheert om instemming met het realiseren van een aansluiting als bedoeld in het eerste lid. De netbeheerder onthoudt zijn instemming slechts, indien met het verlenen van de gevraagde instemming de betrouwbaarheid van het door hem beheerde net niet langer kan worden gewaarborgd.

Artikel 2.11 van de Netcode elektriciteit bepaalt:

De aangeslotene zorgt er voor dat:

a. de aansluiting goed bereikbaar blijft;

- b. de toegang tot de ruimte waarin zich de meetinrichting en de tot de aansluiting behorende apparatuur bevinden, niet op een naar het oordeel van de netbeheerder ontoelaatbare wijze wordt belemmerd;
- c. verzegelingen die door of vanwege de netbeheerder zijn aangebracht op de meetinrichting of op delen van de aansluiting niet worden geschonden of verbroken tenzij de netbeheerder uitdrukkelijk toestemming geeft tot het verbreken van de verzegeling;
- d. hij alle maatregelen neemt die redelijkerwijs van hem verwacht kunnen worden om schade aan het in het perceel aanwezige gedeelte van de aansluiting te voorkomen;
- e. de meetinrichting en de tot de aansluiting behorende apparatuur niet opgesteld worden in vochtige ruimten, ruimten met bijtende gassen, dampen of stoffen, ruimten met ontploffingsgevaar en ruimten met brandgevaar; en
- f. boven of in de onmiddellijke nabijheid van de meetinrichting geen water-, stoom- of soortgelijke leidingen voor komen, tenzij, ter beoordeling van de netbeheerder, passende voorzieningen zijn getroffen voor de bescherming van de meetinrichting.

Artikel 2.36 van de Netcode elektriciteit bepaalt:

1. De aangeslotene:
 - a. stelt een locatie ter beschikking aan de netbeheerder ten behoeve van de plaatsing van een compactstation, of
 - b. stelt een ruimte ter beschikking aan de netbeheerder ten behoeve van door de netbeheerder op te stellen apparatuur.
2. Indien de aangeslotene overeenkomstig het eerste lid, onderdeel b, een ruimte ter beschikking stelt:
 - a. wordt de plaats ervan na overleg met de aangeslotene door de netbeheerder vastgesteld;
 - b. voldoet de ruimte qua afmeting, constructie en inrichting aan de door de netbeheerder gestelde eisen;
 - c. is de ruimte vanaf de openbare weg toegankelijk; en
 - d. is de ruimte afgesloten door een of meerdere deuren en een door de netbeheerder ter beschikking gesteld slot.
3. De ruimte waarin de meetinrichting is opgesteld is voorzien van een doeltreffende verlichtingsinstallatie.

Artikel 2.39 van de Netcode elektriciteit bepaalt:

1. Indien aansluitingswerkzaamheden ten behoeve van een aansluiting als bedoeld in artikel 16c van de Elektriciteitswet 1998 in opdracht van de aangeslotene worden uitgevoerd door een ander dan de netbeheerder, dient voorafgaand aan de uitvoering van deze aansluitingswerkzaamheden een overeenkomst te zijn gesloten tussen de aangeslotene en de netbeheerder.
2. In de overeenkomst wordt vastgelegd welke aansluitingswerkzaamheden de aangeslotene openbaar zal aanbesteden (aanleg, onderhoud, wijziging en/of verwijdering van de aansluiting).
3. In de overeenkomst wordt voor de openbaar aan te besteden aansluitingswerkzaamheden in elk geval datgene geregeld dat noodzakelijk is voor de waarborging van de veiligheid en betrouwbaarheid van het net.
4. Het bedrijf dat de in het eerste lid bedoelde aansluitingswerkzaamheden uitvoert, werkt overeenkomstig het Arbeidsomstandighedenbesluit, artikel 3.4 en 3.5 en de daarbij behorende beleidsregels en de daarin aangewezen normen:
 - a. NEN-EN 50110-1:2013 'Bedrijfsvoering van elektrische installaties – Algemene eisen' en
 - b. NEN 3140+A1:2015 'Bedrijfsvoering van elektrische installaties – Laagspanning' of
 - c. NEN 3840+A1:2015 'Bedrijfsvoering van elektrische installaties – Hoogspanning'.
5. Het bedrijf dat de in het eerste lid bedoelde aansluitingswerkzaamheden uitvoert, zorgt er voor dat zijn personeel dat betrokken is bij de uitvoering van de desbetreffende aansluitingswerkzaamheden beschikt over de op grond van de in het vierde lid genoemde normen benodigde aanwijzingen, rekening houdend met het volgende:
 - a. de in 3.2.1 tot en met 3.2.4 van de NEN-EN 50110-1:2013 en de in 3.2.202 en 3.2.203 van de NEN 3840+A1:2015 genoemde personen worden door of namens de hoogst verantwoordelijke in de

- organisatie van de netbeheerder voor de naleving van de Arbeidsomstandighedenwet schriftelijk aangewezen;*
- b. het bedrijf dat de aansluitingswerkzaamheden uitvoert en de desbetreffende netbeheerder maken schriftelijk vast te leggen sluitende afspraken over de aanwijzing van de genoemde personen en hun onderlinge gezagsrelatie;*
- c. eerst na de schriftelijke aanwijzing, als bedoeld in onderdeel a en de schriftelijk vastgelegde afspraak, als bedoeld in onderdeel b, worden de in het eerste lid bedoelde aansluitingswerkzaamheden uitgevoerd.*
6. *Het bedrijf dat de in het eerste lid bedoelde aansluitingswerkzaamheden uitvoert, toont aan dat het beschikt over aantoonbare ervaring met het uitvoeren van desbetreffende aansluitingswerkzaamheden aan de desbetreffende installaties en met de daarin toegepaste materialen en bedrijfsmiddelen en op het desbetreffende spanningsniveau.*
7. *Indien het bedrijf dat de in het eerste lid bedoelde aansluitingswerkzaamheden uitvoert niet over de bedoelde ervaring beschikt, maar wel aan de overige voorwaarden uit het vierde en vijfde lid en eventueel artikel 2.23, tweede lid, wordt voldaan, vinden de werkzaamheden plaats onder toezicht van de netbeheerder op kosten van het bedoelde bedrijf.*
8. *Het in bedrijf nemen van de (gewijzigde) aansluiting geschiedt pas na een door de aannemer afgegeven schriftelijke verklaring waaruit blijkt dat de acceptatietest succesvol is doorlopen en pas nadat afspraken omtrent het tijdstip van ingebruikname en omtrent de beveiligingsinstellingen zijn gemaakt en vastgelegd in de in het eerste lid bedoelde overeenkomst. Indien dat voor de acceptatietest noodzakelijk is, wordt er een proefspanning aangelegd volgens specificatie van de netbeheerder.*

Artikel 2.1.6 van de Tarievenscode elektriciteit bepaalt:

Indien een aangeslotene in de zin van artikel 16c, eerste en tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998, aansluitingswerkzaamheden laat uitvoeren door een ander dan de netbeheerder, wordt in uitzondering op het gestelde in artikel 2.1.4, door de netbeheerder geen aansluittarief in rekening gebracht voor de desbetreffende aansluiting, maar slechts de vergoeding bedoeld in artikel 2.1.7.

Artikel 2.1.7 van de Tarievenscode elektriciteit bepaalt:

In de overeenkomst, bedoeld in artikel 2.39, eerste tot en met derde lid, van de Netcode elektriciteit, wordt vastgelegd welke aansluitingswerkzaamheden de aangeslotene openbaar zal aanbesteden en welke daarmee samenhangende taken de netbeheerder, als bedoeld in artikel 16c, derde lid, van de Elektriciteitswet 1998, heeft. Voor deze in de overeenkomst vermelde taken komen de aangeslotene en de netbeheerder een redelijke vergoeding overeen die gespecificeerd wordt naar taak en gebaseerd is op het aantal door de netbeheerder daaraan daadwerkelijk te besteden uren. Daarbij worden tevens de loonkosten van de per taak bestede uren gespecificeerd.